

Kõik on ta omal ajal hästi teinud; ta on nende südamesse pannud ka igaviku, ometi ilma et inimene mõistaks Jumala tehtud tööd algusest lõpuni. Kg 3,11

Septembrikuu 25. päeval külastas Eestimaad ja meie kirikut paavst Franciscus.

Teame, et külaskäiku suhtuvad inimesed mitmeti. On neid kes olid ükskõiksed, need kes vaimustusid ja kindlasti oli neid, kes olid selle vastu. Usun, et paljude arvates on paavst inimene, kes ei jäta kedagi ükskõikseks. Eestis võib neid olla küll vähem, aga maailma mastaabis on paavst kindlasti inimene, kelle sõnumit kuulatakse ja tähele pannakse.

Umbes nii olen ka vastanud neile, kes on küsinud, et mis tähendus on paavstil meile, luterlastele. Paavst esindab kristlust selle suures tähenduses. Tema sõnu ja mõtteid edastatakse igapäevaselt miljonitele inimestele. Need mõtted kannavad eneses olulisemaid seisukohti ja tähelepanekuid kristlastele, aga mitte ainult. Paavst võtab sõna ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ja ei jää ükskõikseks maailmas toimuva osas. Seda kõike on aga võimalik teha, kui inimene kannab endas kõike seda, mida Kristus on meile andnud.

Paavstiga kohtudes tunnetasin selgelt, et tegemist on mehega, kelle igast sõnast ja teost peegeldus vastu suur armastus. Armastus Jumala ja kaasinimese vastu. Paavst Franciscuse silmadest, tema käepigistusest, siirast viipest või käepuudutusest paistis välja armastus. Selle kohtumise tulemusena tajusin, kui palju on meil igal ühel veel minna ja kasvada, et meie elu, sõnad ja teod kannaksid seda imelist sõnumit Jumala ja kaasinimese armastusest.

Koguduse õpetaja Jaak Aus

Oikumeeniline noortekohtumine paavst Franciscusega Kaarli kirikus

Paavst Franciscus külastas Eestit oma Balti riike hõlmava ring sõidu käigus ja kohtus Kadriorus president Kersti Kaljulaidi ning Eesti valitsuse, kodanikuühiskonna ja diplomaatilise korpuse esindajatega ning Peeter-Pauli katedraalis kiriku abisaajatega. Tallinna-visitide ajal toimus kirikupea kohtumine noortega Tallinna Kaarli kirikus. Sinna oli oodatud kuni 1500 inimest. Kohtumisel osalesid Eesti katoliiklased, kristlased teistest konfessioonidest ja kooliõpilased. Lähirikidest oli kohtumisele saanud inimesed Poolast, Soomest ja Venemaalt. Lisaks ajakirjanikud ja paavsti delegatsiooni liikmed.

Kaarli Kooli lapsed koos teiste kristlike koolide õpilastega tervitasid kiriku ees paavst Franciscust lauluga. Kaarli Kooli poolt anti paavstile Vatikani värvides lillekimp.

Kohtumisel pidasid kõne EELK peapiiskop Urmas Viilma, EKN president peapiiskop emeeritus Andres Pöder ja Rooma-Katoliku Kiriku piiskop Philipp Jourdan.

Paavst Franciscus ütles kohtumisel noortega "Selle kiriku võimal psüühilisel näeme üht fraasi Püha Matteuse evangeeliumist: "Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise" (Mt 11:28). Teie, noored kristlased, võite samastuda mõningate selles evangeeliumi osas väljendatud mõtetega. /.../ Salmides, mis eelnevad vahetult siinsele altarimaalile jäädvustatud evangeeliumi sõnadele, hakkab Jeesus Isa ülistama. Ta teeb seda mõistes, et need, kes tõesti aru said, kes tõesti mõistsid tema sõnumi ja isiku tähendust, on väetid ja lapsed – need, kellel on lihtne ja avatud hing. Nähes teid kõiki siin üheskoos ja ühiselt laulmas, lisan ka oma hääle Jeesuse häälele ning imetlen, et hoolimata meie puudulikust tunnistusest avastate te jätkuvalt Jeesust meie kogukondades. Sest me teame, et kus on Jeesus, seal on alati uuenemine; seal on alati uued võimalused pöördumiseks ja kõige kõrvale heitmiseks, mis eraldab meid Temast või meie vendadest ja õdedest. Kus on Jeesus, seal on elul alati Püha Vaimu maik. Teie, kes olete täna siin, peegeldate seda imetlust, mida Jeesus tundis."

Foto: Erik Peinar

EELK peapiiskop Urmas Viilma, paavst Franciscus, Kaarli koguduse õpetaja Jaak Aus

Pärastlõunal toimus Vabaduse väljakul Püha Missa, kus osales üle 10 000 inimese. Nende seas ka Kaarli Kooli õpetajad koos II kooliosa lastega, töötajaid ja koguduse liikmeid.

Oli meeldejääv, ilus ja helge päev.

LOENGUSARI "JALUTADES JUMALA AEDADES"

- 2. oktoober.** Einar Laigna. Leonardo da Vinci maal "Püha Õhtusöömaaeg"
- 9. oktoober.** Einar Laigna. Jumala mõiste ida kirikuisadel
- 16. oktoober.** Kalmar Ulm. Idakiriku palvetraditsioon
- 23. oktoober.** Kalmar Ulm. Tallinna Kuremäe abiklooster ja pealinna uued sakraalhooned 19.-20. saj vahetusel ja Eesti Vabariigi aastatel
- 30. oktoober.** Tiina Kala. Dominiiklaste ordu Tallinnas
- 6. november.** Anneli Randla. Kloostriordude arhitektuuri põhijooned
- 13. november.** Anneli Randla. Eesti kloostriarhitektuur
- 20. november.** Linda Kaljundi. Henriku Liivimaa kroonika lood eestlastest kui paganatest – nende tähendus keskajal ja 19.–20. sajandil
- 27. november.** Anu Allikvee. Jumalate juurest Jumala juurde. Pilg pimedusse
- 4. detsember.** Anu Allikvee. Jumalate juurest Jumala juurde. Aovalguse aeg

Loengud algavad teispäeviti kell 18.30 koguduse maja saalis /Toompuiestee 4/.

LEERIAASTAPÄEV

16. oktoobril kell 17.30

kohtume kõigi 2017. aasta leerilastega koguduse majas, et kohvilauas meenutada leeriaega.

Pühapäeval, **21. oktoobril kell 10.00** ootame 2017. aasta leerilapsi leeriaastapäeva jumalateenistusele. Oma tulekust palume teada anda 14. oktoobriks.

tallinna.kaarli@eelk.ee

KODUNE ARMULAUD

Armulaual võtab inimene pühitsetud armulaualeiva ja -veini kujul vastu Jeesuse Kristuse ihu ja verd, st teda ennast. Armulaud on sakrament ja sellest on soovitatav osa võtta nii sageli kui võimalik, see on justkui kirikuliihme vaimulik teemoon, roog, mis on vajalik, et kasvada Jumala tundmises ja kogemises.

Pöörduge julgelt oma koguduse poole, kui te mingil põhjusel enam kirikusse ei pääse. Soovi ja vajaduse korral käivad koguduse vaimulikud ka kodus, haiglas ja hooldekodus armulauda jagamas.

Nii enda kui lähedase koduse armulaua soovist saavad koguduse liikmed teada anda kas koguduse kantseleisse või otse vaimulikule.

Kontakt:

Diakon Saima Sellak-Martinson 5301 5848

Koguduse kantselei 6199 100

REMONTTÖÖDEST

Augustis lõpetati kiriku **muusikute toa sanitaarremont**. Seinad värviti ja põrandale paigaldati uus tammeparkett.

Kiriku peakivist müüri puhastamiseks on leitud sobiv meetod ja see plaanitakse teha purustatud jääga. Juulis tehti Toompea-poolses küljes ja augustis kiriku fassadil paekiviseinal proovipuhastamine.

Augustis lõppesid kiriku **sokli renoveerimistööd**.

Augustis lõpetati ca 15m² kirikusaali sisekäigul pragunenud ja purunenud pae-kiviplaadide väljavahetamine.

Septembris lõpetas Tallinna linn kiriku illumineerimise I etapi. Tööd jätkuvad sobiva ilma korral oktoobris ja kestavad kuni järgmise aasta suveni. Illumineerimise käigus uuendati kiriku ümbruse haljastust ja Kaarli kirikuga piirnevad kõnniteed said uue asfaltkatte

Foto: Meelis Holsting

Fassadi puhastamine kuivjääga. Pildil näha ka uks enne restaureerimist

Foto: Külli Saard

Restaureeritud peauks

Septembris taastas Ennistuskoda Kuukaar Kaarli kiriku peaukse viimistluse. Peauksle tehti puiduparandused ja see aaderdati. Tööd läksid maksma 11 160€ (koos km-ga). Tööd teostati Tallinna Linna eelarvest.

Kirikusse, käärkambrisse ja muusikute ruumi soetati **uued vaibad**.

Tehnika 81 majas paigaldati korstende vahelised käiguteed ja katuseredel

Foto: Erik Peinar

23. septembril tähistas koguduse õpetaja Jaak Aus koos kogudusega oma 50ndat sünnipäeva. Sel päeval jutlustas piiskop emeeritus Einar Soone, kes on olnud oluline inimene Jaagu vaimulikul teel. Jaaku oli tulnud õnnitlema palju sõpru, kolleege ja koguduse liikmeid. Jaak Aus ordineeriti diakonõpetajaks 1994. aastal, õpetaja õigused sai ta 2000. aastal. Kaarli koguduse abiõpetaja oli ta aastatel 1996–2012 ja on kogudust õpetajana teeninud alates 2012. aastast. Palju aastaid, armas õpetaja!

Foto: Johanna Helene Martinson

14.–16. septembril käis Tallinna Kaarli koguduse esindus külas sõpruskogusel Soomes. Forssa kirik sai 100-aastaseks ja sel puhul toimus palju toreid ettevõtmisi. Forssa ja Kaarli kogudus on sõprusuhetes olnud juba 21 aastat. Kinkisime Soome sõpradele mälestuseks Kaarli kiriku orelivile ja fotokollaazi. Pühapäeval osalesime pidulikult jumalateenistusel ja pärast seda olime meeleolukal koosviibimisel koguduse majas.

Rekolektsioon "Kuidas elame Kristuses?"

1. oktoobril kell 18.00

Rekolektsioon, teisiti öeldes enesekogumine või enesekaemus. See annab võimaluse vaadata enda sisse ja paremini maailma mõista. Aitab leida vastuseid küsimusele, mida peaks eneses muutma, et Kristusele ja Tema õpetusele lähemal olla ja kasvada Kristuse poole. See on hea võimalus vaimulikult kasvada ja areneda. Iga kristlane võiks sellise enesekaemusega tegeleda – see aitab korrastada oma elu ja arusaamu ning tunnetust meid ümbritseva suhtes.

Ootan kõiki kord kuus nende teemade üle arutama.

Koguduse õpetaja Jaak Aus

TÄNUPALVUS TALLINNA KAARLI KIRIKUS

Walckeri orel renessanss

14. oktoobril 2018 kell 12.30

TOOMAS TRASS ORELISÜMFOONIA PSALMIDEGA

Esiettekanne, loodud
Kaarli orel renoveerimise valmimiseks.

Esitavad:
Kaarli koguduse kontsertkoor ja kammerkoor Canorus
Piret Aidulo juhatusel.

Orelil Toomas Trass.

Tänapalvusel on kaastegevad:
Indrek Vau ja Samuel Jalakas trompetitel,
Piret Aidulo orelil.

Tulu kasutatakse kiriku
Walckeri orel remondiks

LÕIKUSTÄNUPÜHA HEATEGEVUSLIK LAAT

14. oktoobril
kell 11.30-13.30

Tallinna Kaarli kiriku esisel platsil

OOTAME OSTMA-MÜÜMA:

kodumaist puu- ja köögivilja, koduleiba-saia,
hoidiseid, mett, mune, juustu, lihatooteid, kala...

Oodatud on ka käsitöö müüjad-ostjad.

Soojad söögid, küpsetised ja kuumad joogid!

Müüjatel palume eelnevalt oma osavõtusoovist teada anda.
(tallinna.kaarli@eelk.ee; 55 63 28 27)

OKTOOBER KIRIKUS...

E 01. oktoober kell 13.00 Missa

kell 17.00 Orelikontsert "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Rahvusvahelise muusikapäeva orelikontsert sarjas Eesti heliloojate orelisonaadid I. Kavas Alfred Karindi orleisonaat nr. 3, Els Aarne orelisonaat, Johannes Kappeli orelisonaat. Esitavad: Kadri Ploompuu, Tiit Kiik, Piret Aidulo. Sissepääs vaba.

T 02. oktoober kell 17.30 Muusikaõhtu "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Mikhail Mishchenko – orel, (Peterburg), kaastegev solist Boris Barinov – viola. Kavas: Parry, Vaughan Williams, Ireland jt. Sissepääs vaba.

K 03. oktoober kell 17.30 Missa

USK JA USKMATUS - Tee mind terveks, Issand, siis ma saan terveks; aita mind, siis ma saan abi. Jr 17:14

P 07. oktoober kell 10.00 Missa

kell 12.30 Missa

E 08. oktoober kell 13.00 Missa

T 09. oktoober kell 17.30 Muusikaõhtu "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Sarjas Eesti heliloojate orelisonaadid II. Kavas Alfred Karindi orelisonaadid. Esitavad: Toomas Trass, Kersti Petermann, Ines Maidre. Sissepääs vaba.

K 10. oktoober kell 17.30 Missa

IGAPÄEVANE LEIB - Kõikide silmad ootavad Sind ja Sina annad neile nende roa omal ajal. Ps 145:15

P 14. oktoober kell 10.00 Missa, Lõikustänupüha

kell 12.30 Tänupalvus

Toomas Trass "Orelisümfoonia psalmidega". Esiettekanne, loodud Kaarli orel'i renoveerimise valmimiseks. Esitavad: Kaarli koguduse kontsertkoor ja kammerkoor Canorus. Piret Aidulo juhatusel. Orelil Toomas Trass. Tänupalvusel on kaastegevad: Indrek Vau ja Samuel Jalakas trompetitel, Piret Aidulo orelil.

E 15. oktoober kell 13.00 Missa

T 16. oktoober kell 17.30 Muusikaõhtu "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Alla Morozova - orel, Egor Kolesov - orel (Peterburg). Kavas Bach, Vaughan Williams, Starokadomsky, Pärt. Sissepääs vaba.

K 17. oktoober kell 17.30 Missa

USUVÕITLUS - Ära lase kurjal võitu saada enese üle, vaid võida sina kuri heaga! Rm 12:21

P 21. oktoober kell 10.00 Missa

kell 12.30 Missa

E 22. oktoober kell 13.00 Missa

T 23. oktoober kell 17.30 Muusikaõhtu "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Stanfordi noortekoos ja kammerorkester (Suurbritannia). Sissepääs vaba.

K 24. oktoober kell 17.30 Missa

ANDKE ÜKSTEISELE ANDEKS - Sinu käes on andeksand, et Sind kardetaks. Ps 130:4

P 28. oktoober kell 10.00 Missa

kell 12.30 Missa

E 29. oktoober kell 13.00 Missa

T 30. oktoober kell 17.30 Muusikaõhtu "Kaarli Walckeri orel'i renessanss"

Tallinna Oikumeeniline naiskoor "25". Sissepääs vaba.

K 31. oktoober kell 17.30 Missa, Usupuhastuspüha, Reformatsiooni aastapäev

Diakooniatöö

Toolivõimlemine igal neljapäeval
kell 11 koguduse majas
Senioride klubi 17. oktoobril kell 14
koguduse majas.
Koraalikoos 4. oktoobril kell 13

*Õnnis on inimene,
kel on hea meel Issanda Seadusest ja
kes uurib ta Seadust ööd ja päevad.
Siis ta on otsekui puu,
mis on istutatud veeojade äärde,
mis vilja annab omal ajal ja
mille lehed ei närtsi. Psalm 1:1a-3*

MINUTID PÜHAKIRJAGA

Kohtume alates **3. oktoobrist** pärast missat kiriku keldris, et koos mõtiskleda jooksva nädala pühakirja tekstide üle.

PIIBLITUNNID

Kohtume teisipäeviti **kell 12**
kogudusemajas.
Huvilised on oodatud!

Lisateave: õp Kaisa Kirikal
(kaisa @ ekn.ee, 5347 8967)

KOGUDUSE KANTSELEI

E, R kell 10–13

T, N kell 10–13, 14–16

K kell 10–13, 14–18

Õpetaja Jaak Aus

Abiõpetaja Kaisa Kirikal

Diakon Saima Sellak-Martinson

Vaimulikega kohtumiseks palume ette helistada

telefon: 619 9100

e-post: tallinna.kaarli@eelk.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.eu

Facebook: EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused orel'i heaks:

Swedbank EE452200221057033689